

ПИТАННЯ АКТУАЛІЗАЦІЇ ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ОЦІНКИ ЗЕМЕЛЬ

Ковалишин О.Ф., кандидат економічних наук, доцент
Львівський національний аграрний університет

Малахова С.О., кандидат економічних наук, доцент
Львівський національний аграрний університет

Рижок З.Р., асистент
Львівський національний аграрний університет

E-mail: kovalyshynlesya@ukr.net

Обґрунтовано необхідність актуалізації в сучасних економічних умовах господарювання даних економічної оцінки землі, одержаних за методикою її проведення у 1988 році.

Матеріалами дослідження виступають показники економічної оцінки земель, які пропонуємо уточнити на основі фактичних статистичних даних, дослідити зв'язок між одержаними показниками й балами економічної оцінки земель та запропонувати нові бали за допомогою регресійного аналізу в системі Statistica.

Уточнюємо за допомогою аналізу залишків побудованої економіко-математичної моделі кореляційно-регресійного аналізу показники з економічної оцінки земель, які відображають реальні результати виробництва зернових та зернобобових культур сільськогосподарськими підприємствами у регіоні.

Отримані бали варто використовувати для вирішення завдань з планування вирощування сільськогосподарських культур та організації ефективного використання земельних ресурсів.

Ключові слова: економічна оцінка земель, диференціальний дохід, собівартість, ціна реалізації, рівень рентабельності, кореляційно-регресійний аналіз, аналіз залишків.

Актуальність.

Законом «Про оцінку земель» затверджено три види оцінки: бонітування ґрунтів, економічна, грошова, яка поділяється на нормативну та експертну. Кожна з них характеризує за певними показниками якість ґрунтів та продуктивність сільськогосподарських угідь, визначає вартість та має своє призначення. Хочемо зупинитися на економічній оцінці земель, яка дозволяє оцінити їх з позиції основного засобу виробництва

у сільському господарстві. В останнє її показники були затверджені у 1988 році і стає очевидним, що вони не відповідають сучасним умовам ведення сільського господарства і є застарілими. За таких умов, актуальності набуває оновлення даних економічної оцінки земель.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

У своїх наукових дослідженнях Дехтяренко Ю., Добряк Д., Заяць В., Месель-Ве-

селяк В., Палеха Ю., Третяк А., Мартин А., Микула О., Федоров М. та інші вчені визнають необхідність удосконалення методичних засад економічної оцінки земель сільськогосподарського призначення у сучасних економіко-господарських умовах.

Метою дослідження є актуалізація показників економічної оцінки земель відповідно до результатів роботи сільськогосподарських підприємств.

Матеріали і методи дослідження.

Матеріалами дослідження виступають показники економічної оцінки земель, які пропонуємо уточнити на основі фактичних статистичних даних, дослідити зв'язок між одержаними по-

казниками й балами економічної оцінки земель та запропонувати нові бали за допомогою регресійного аналізу в системі Statistica, враховуючи сучасні соціально-економічні умови виробництва.

Результати дослідження та їх обговорення.

Для розрахунку показників економічної оцінки земель використовуємо дані з статистичної форми №50-ср річна «Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств за 2015 рік за районами області» [6]. Інформацію про фактичну урожайність, ціну реалізації та затрати на вирощування зернових та зернобобових культур подаємо у таблиці 1.

1. Результати виробництва зернових та зернобобових культур сільськогосподарськими підприємствами у Львівській обл. за 2015 р.

№ п/п	Адміністративно-територіальна одиниця	Урожайність, ц	Витрати на 1 ц, грн.	Ціна реалізації 1 ц, грн.
1	Бродівський	60,4	211,43	357,37
2	Буський	52,8	219,01	269,92
3	Городоцький	44,8	241,83	238,58
4	Дрогобицький	39,1	214,80	253,62
5	Жидачівський	50,4	193,40	274,11
6	Жовківський	38,4	194,65	250,83
7	Золочівський	50,1	224,17	244,07
8	Кам'яно-Бузький	61,2	294,91	363,88
9	Миколаївський	45,1	232,16	244,07
10	Мостиський	43,7	207,09	246,97
11	Перемишлянський	51,8	205,38	290,09
12	Пустомитівський	49,6	175,20	249,70
13	Радехівський	62,7	284,14	331,66
14	Самбірський	28,8	99,08	173,01
15	Сколівський	26,7	160,97	194,17
16	Сокальський	45,7	197,75	264,20
17	Старосамбірський	30,0	214,43	224,38
18	Стрийський	62,9	332,79	232,85
19	Турківський	28,8	131,41	177,11
20	Яворівський	16,3	279,62	378,39
	Львівська область	54,6	242,62	304,12

За допомогою зазначених результатів визначаємо у табл. 2 наступні показники: вартості валової продукції, яка виражає продуктивність землі і характеризує абсолютний рівень економічної родючості ґрунту; окупності затрат, який визначає рентабельність виробництва; диференціального доходу, що є критерієм економічної ефективності сільськогосподарського виробництва. Поряд із ними зазначені у балах показники економічної оцінки землі 1988 року.

У результаті дослідження ми отримали від'ємні значення показників диференціального доходу у Буському,

Сокальському, Золочівському, Кам'яно-Бузькому, Радехівському, Жовківському районах Львівської області при високих балах (відповідно до зазначених районів 40, 39, 43, 36, 33, 26). Натомість, у районах з низькими балами вони із знаком плюс. Перемишлянський і Пустомитівській райони показують майже однакові результати при великій бальній різниці. Буський і Бродівський райони при практично однакових балах відображають протилежні значення.

Аналізуючи, розраховані показники диференціального доходу та економічної оцінки земель у відносних

2. Економічна оцінка за результати виробництва зернових та зернобобових культур сільськогосподарськими підприємствами у Львівській обл. за 2015 р.

№ п/п	Адміністративно-територіальна одиниця	Вартість валової продукції		Окупність затрат		Диференціальний дохід	
		грн./га	бал	грн./100 грн.	бал	грн./га	бал
1	Бродівський	21585,15	54	169,03	67	4345,15	41
2	Буський	14251,78	55	123,25	63	-1359,26	40
3	Городоцький	10688,38	37	98,66	53	-3937,49	18
4	Дрогобицький	9916,54	48	118,07	62	-1421,68	34
5	Жидачівський	13815,14	43	141,73	54	656,21	25
6	Жовківський	9631,87	45	128,86	52	-458,78	26
7	Золочівський	14322,09	56	127,52	66	-839,65	43
8	Кам'яно-Бузький	22269,46	52	123,39	61	-2096,01	36
9	Миколаївський	11007,56	43	105,13	59	-3127,50	29
10	Мостиський	10792,59	40	119,26	58	-1424,69	26
11	Перемишлянський	15026,66	35	141,25	47	664,44	16
12	Пустомитівський	12385,12	53	142,52	65	653,73	40
13	Радехівський	20795,08	47	116,72	61	-3255,95	33
14	Самбірський	4982,69	45	174,62	57	1130,46	29
15	Сколівський	5184,34	30	120,62	43	-617,82	12
16	Сокальський	12073,94	54	133,60	63	-126,25	39
17	Старосамбірський	6731,40	35	104,64	54	-1953,02	21
18	Стрийський	14646,27	39	69,97	57	-13612,60	25
19	Турківський	5100,77	31	134,78	46	-8,45	14
20	Яворівський	6167,76	35	135,32	49	14,72	18
	Львівська область	16604,95	47	125,35	60	-1278,57	32

Рис. 1. Динаміка виробництва зернових та зернобобових культур у Львівській обл.

величинах не спостерігаємо відповідності між результатами виробництва та економічної родючості ґрунту, що загалом ставить під сумнів статистичні дані сільськогосподарського виробництва та суперечить загальноприйнятій думці, що виробництво зерна є стратегічною і найбільш ефективною галуззю сільського господарства, основним джерелом грошових надходжень для аграрних товаровиробників. Адже, за обсягом виробництва валової сільськогосподарської продукції рослинництва у розмірі 5,4 млрд грн Львівщина посідає 13-е місце серед областей України, а за темпами – 10 місце. Виробництво зернових культур становить 26,4 % та займає 2-е місце у структурі валового виробництва продукції рослинництва у Львівській області за 2015 рік, що приносить 2405935,3 тис. грн доходу [1]. Таким чином, результати виробництва зернових та зернобобових культур сільськогосподарськими підприємствами у Львівській області за 2015 рік, згідно офіційних даних статистики, не відповідають дійсності та є заниженими з метою приховування доходів від оподаткування.

Для дослідження стану та ефективності виробництва зернових та зернобобових культур проаналізуємо динаміку посівних площ та отриману кількість продукції зернових та зернобобових культур у Львівській області за 2005-2015 роки (рис. 1).

Варто зазначити, що із збільшенням посівної площі збільшується обсяг продукції зернових культур, що свідчить про екстенсивний спосіб ведення сільського господарства. Найбільше зернових було зібрано у 2014 році – 1421,9 тис. т. Порівняно з 2007 роком спостерігаємо збільшення виробництва зерна на 1134,7 тис. т (майже у 5 разів) та посівних площ на 59,8 тис. га (32,46 %).

Ефективність виробництва показує рівень рентабельності, що враховує собівартість продукції, яка є дуже високою. З метою зростання доходу в умовах нерентабельного виробництва, що видно з аналізу табл. 3, необхідно знизити собівартість продукції та підвищити її реалізаційні ціни [3].

Однак, зростання ціни можливе за умови підвищення якості зернових та зернобобових культур та зменшення

3. Економічні результати виробництва зернових та зернобобових культур сільськогосподарськими підприємствами у Львівській обл. за 2005-2015 рр.

	Середня ціна реалізації, грн./ц	Урожайність, ц	Собівартість, грн./ц	Рівень рентабельності, %
2005	56,34	19,7	55,04	2,4
2006	57,98	19,2	60,87	-4,7
2007	100,32	24,2	65,33	53,6
2008	121,61	33,7	75,9	58,1
2009	100,68	30,3	89,13	13
2010	125,68	26,0	131,89	4,5
2011	148,66	39,3	137,33	8,3
2012	156,31	39,9	149,81	4,3
2013	133,21	43,6	148,84	-10,5
2014	194,57	53,4	167,9	15,9
2015	304,12	54,6	242,62	25,3

витрат на їх вирощування при продажу на вигідних умовах збуту. Але на основі негативних результатів варто використовувати економічну оцінку земель, адже її дані застосовують для прогнозування та планування сільськогосподарського виробництва, оцінки господарської діяльності, розрахунку планової урожайності, обсягу реалізації продукції та витрат на її вирощування на різноякісних землях.

Метод кореляційно-регресійного аналізу належить до найточніших методів визначення будь-яких показників. З метою актуалізації даних економічної оцінки земель у сучасних умовах господарювання побудуємо економіко-математичну модель у вигляді рівнянь регресії, які будуть виражати залежність:

а) балу за вартістю валової продукції (Y) та її фактичної вартості (X) (формула 1) і дає оцінку прямого зв'язку в межах 0,59929, що вказує на значний зв'язок між досліджуваними факторами (рис. 2 а);

б) між балом за окупністю затрат (Y) та його фактичним значенням (X)

(формула 2), розмір зв'язку між ними – 0,10922, що свідчить про його відсутність (рис. 2 б);

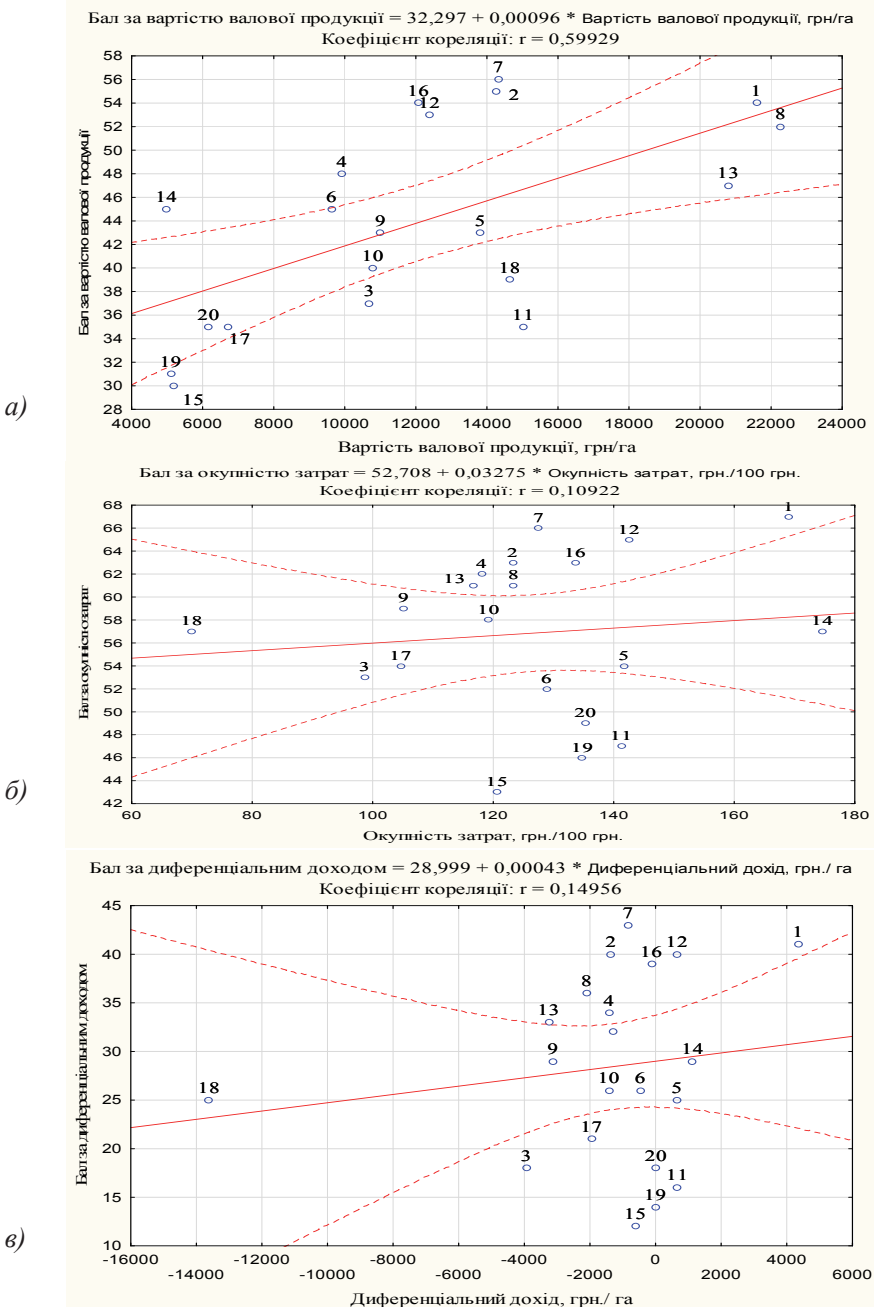
в) балу диференціального доходу (Y) з його абсолютним значенням (X) (формула 3), що не відображає кореляційного зв'язку між ними, оскільки становить 0,14956 (рис. 2 в).

$$а) Y = 32,297 + 0,00096X, \quad (1)$$

$$б) Y = 52,708 + 0,03276X, \quad (2)$$

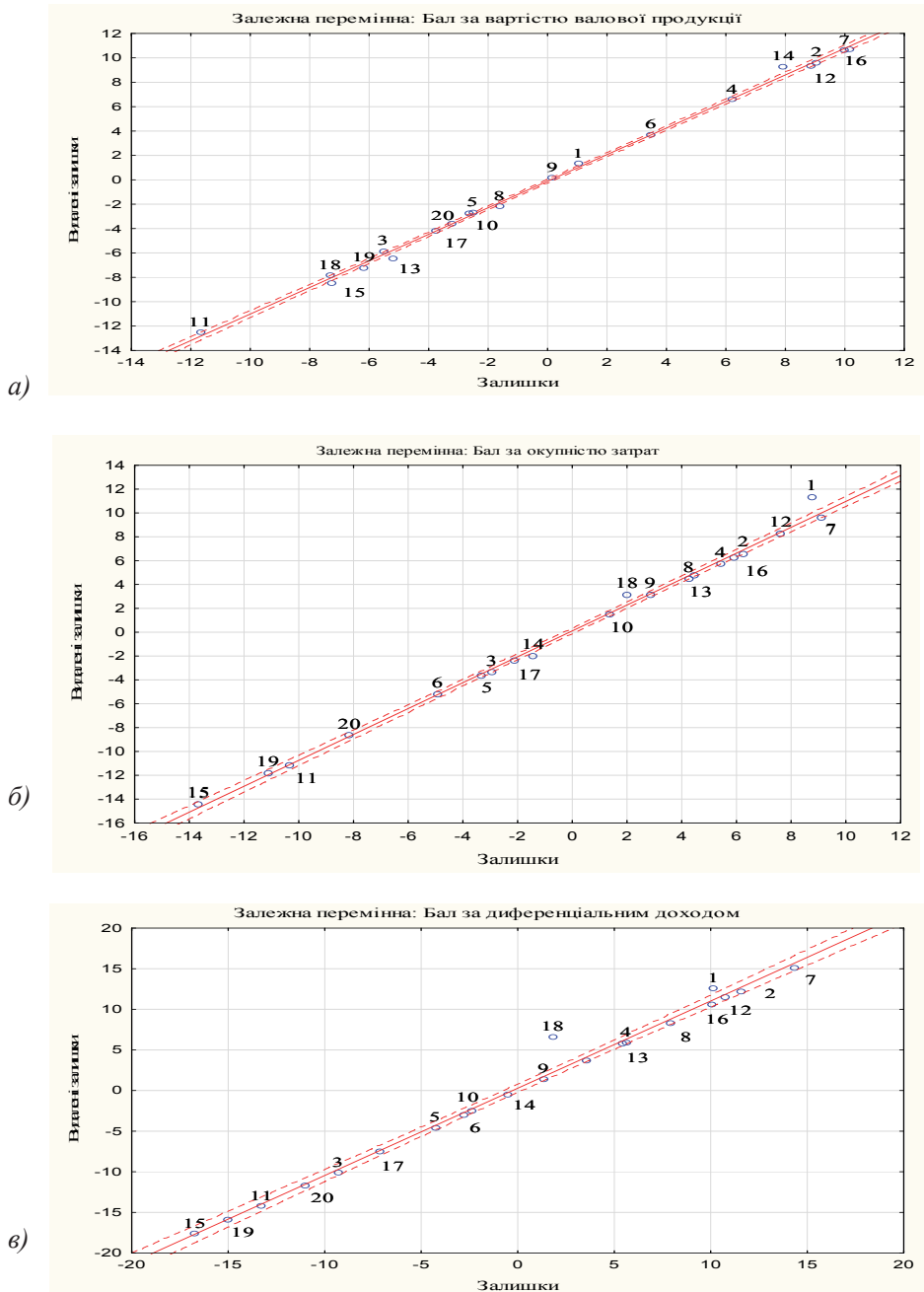
$$в) Y = 28,999 + 0,00043X \quad (3)$$

Після побудови рівняння регресії за його факторами проаналізуємо нормальність отриманої моделі, а саме відхилень від регресійної прямої, що називають залишками. Аналіз залишків у програмі Statistica проводимо з метою перевірки якості рівняння регресії, яка дозволяє виявити наявність відхилень за межами інтервалу лінії регресії, що забезпечує зв'язки між досліджуваними факторами. Якщо регресійна модель розрахована добре, то ряд залишків буде мати нормальний розподіл. З метою перевірки їх нормального розподілу ми представляємо графіки на рис. 3.

Рис. 2*. Діаграма розсіювання та регресійна пряма: а) за вартістю валової продукції та її балом; б) за окупністю затрат та його балом; в) за диференціальним доходом та його балом.

* номери точок відповідають порядковому номеру адміністративно-територіальної одиниці Львівської області у табл. 2.

Рис. 3*. Графіки залишків та видалених залишків за балом: а) вартості валової продукції; б) окупності затрат; в) диференціального доходу.

* номери точок відповідають порядковому номеру адміністративно-територіальної одиниці Львівської області у табл. 4.

Із зображеного графіка видно, що їхній розподіл є достатньо близьким до нормального, адже вони розташовані близько до апроксимуючої лінії, що вказує на адекватність моделі. Видалення залишків дозволить нам спрогнозувати значення залежної перемінної, а саме балів за показниками економічної оцінки земель.

На основі аналізу розподілу залишків у програмі *Statistica* розраховано бали економічної оцінки земель, що відповідають фактичним її показникам, які ми отримали на основі статистичної інформації за результатами виробництва зернових та зернобобових

культур сільськогосподарськими підприємствами у Львівській області за 2015 рік (табл. 4).

Висновки і перспективи.

З метою актуалізації даних економічної оцінки земель у сучасних умовах господарювання ми розраховували диференціальний дохід, який залежить від урожайності, витрат та ціни реалізації зернових культур. У результаті дослідження отримали від'ємні показники диференціального доходу, які порівняли з балами економічної оцінки 1988 року та

4. Результати економічної оцінки за вирощуванням зернових та зернобобових культур сільськогосподарськими підприємствами у Львівській обл. за 2015 р.

№ п/п	Адміністративно-територіальна одиниця	Показники економічної оцінки, бал					
		вартість валової продукції		окупність затрат		диференціальний дохід	
		1988 р.	2015 р.	1988 р.	2015 р.	1988 р.	2015 р.
1	Бродівський	54	53	67	58	41	31
2	Буський	55	46	63	57	40	28
3	Городоцький	37	43	53	56	18	27
4	Дрогобицький	48	42	62	57	34	28
5	Жидачівський	43	46	54	57	25	29
6	Жовківський	45	42	52	57	26	29
7	Золочівський	56	46	66	57	43	28
8	Кам'яно-Бузький	52	54	61	57	36	28
9	Миколаївський	43	43	59	56	29	27
10	Мостиський	40	43	58	57	26	28
11	Перемишлянський	35	47	47	57	16	29
12	Пустомитівський	53	44	65	57	40	29
13	Радехівський	47	52	61	57	33	27
14	Самбірський	45	37	57	58	29	29
15	Сколівський	30	37	43	57	12	29
16	Сокальський	54	44	63	57	39	29
17	Старосамбірський	35	39	54	56	21	28
18	Стрийський	39	46	57	55	25	23
19	Турківський	31	37	46	57	14	29
20	Яворівський	35	38	49	57	18	29
	Львівська область	47		60		32	

офіційними статистичними даними показників сільськогосподарського виробництва. Для того, щоб проаналізувати отримані дані, створюємо економіко-математичну модель у вигляді рівняння регресії, що відображує зв'язок між балами економічної оцінки земель 1988 року та її фактичними показниками. Проте, очікуваного зв'язку між ними немає. У зв'язку з цим, ми пропонуємо нові бали з економічної оцінки земель, які відображують реальні результати виробництва зернових та зернобобових культур сільськогосподарськими підприємствами у регіоні за допомогою аналізу залишків побудованої економіко-математичної моделі кореляційно-регресійного аналізу.

Список використаних джерел

1. Аграрний бюлетень результатів роботи сільського господарства Львівської області у 2015 році (у таблицях, графіках, діаграмах) [Електронний ресурс] / Львівська обласна державна адміністрація. – Режим доступу : http://loda.gov.ua/agr_plany_roboty_ta_zvity.
2. Добряк Д. Методичні засади економічної оцінки сільськогосподарських угідь [Електронний ресурс] / Д. Добряк, А. Мартин. – Режим доступу : <https://zsu.org.ua/andrij-martin/88-2011-03-25-16-23-53>.
3. Економічні результати діяльності сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс] / Державна служба статистики Львівської області. – Режим доступу : <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/>.
4. Земельний кадастр : підручник / Т. Магазинчиков. – Львів . : Світ, 1991. – 452 с.
5. Мартин А. Актуалізація показників нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення [Електронний ресурс] / А. Мартин. – Режим доступу : <https://zsu.org.ua/andrij-martin/95-2011-07-15-16-56-57>.
6. Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств за 2015 рік за районами області : форма № 50-ср річна [Електронний ресурс] / Державна служба статистики Львівської області. – Режим доступу : <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/>.
7. Оцінка земель : підручник / [М. Ступень, О. Микула, С. Радомський та ін.]; за заг. ред. М. Ступеня. – К. : Агроосвіта, 2014. – 373 с.

References

1. AhrarnyibiuletenezultativotobotsilskohohospodarstvaLvivskoioblasti u 2015 rotsi (u tablytsiakh, hrafikakh, diahramakh) [Elektronnyiresurs] / Lvivskaoblasnaderzhavnaadministratsiia. – Rezhymdostupu : http://loda.gov.ua/agr_plany_roboty_ta_zvity.
2. Dobriak D. Metodichni zasady ekonomichnoi otsinky silskohospodarskykh uhid [Elektronnyi resurs] / D. Dobriak, A. Martyn. – Rezhym dostupu : <https://zsu.org.ua/andrij-martin/88-2011-03-25-16-23-53>.
3. Ekonomichni rezultaty diialnosti silskohospodarskykh pidpriemstv [Elektronnyi resurs] / Derzhavna sluzhba statystyky Lvivskoi oblasti. – Rezhym dostupu : <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/>.
4. Zemelnyi kadastr : pidruchnyk / T. Mahazynshchikov. – Lviv . : Svit, 1991. – 452 s.
5. Martyn A. Aktualizatsiia pokaznykiv normatyvnoi hroshovoi otsinky zemel silskohospodarskoho pryznachennia [Elektronnyi resurs] / A. Martyn. – Rezhym dostupu : <https://zsu.org.ua/andrij-martin/95-2011-07-15-16-56-57>.
6. Osnovni ekonomichni pokaznyky roboty silskohospodarskykh pidpriemstv za 2015 rik za raionamy oblasti : forma № 50-sh richna [Elektronnyi resurs] / Derzhavna sluzhba statystyky Lvivskoi oblasti. – Rezhym dostupu : <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/>.
7. Otsinka zemel : pidruchnyk / [M. Stupen, O. Mykula, S. Radomskiy ta in.]; za zah. red. M. Stupenia. – K. : Ahroosvita, 2014. – 373 s.

***

**O.F.Kovalyshyn, S.O.Malakhova,
Z.R.Ryzhok**

**QUESTIONS OF THE ACTUALIZATION
ECONOMIC EVALUATION OF LANDS**

The necessity of actualization in the modern economic conditions of economic indicators of economic land valuation is substantiated, obtained in accordance with the method of its conducting in 1988.

Research materials are indicators of economic land evaluation, which we propose to clarify on the basis of actual statistical data, to investigate the connection between the obtained indicators and the points of economic land valuation and to propose new points with the help of regression analysis in the system Statistica.

The remnants of the constructed economic-mathematical model of correlation-regression analysis the indicators of economic land valuation reflecting the real results of production of grain and leguminous crops by agricultural enterprises in the region are clarified.

The resulting scores should be used to meet the challenges of growing crops planning and an efficient use of land resources.

Keywords: economic evaluation of lands, differential income, cost of production, selling price, profitability level, correlation-regression analysis, analysis of residues.

***

**А.Ф. Ковалишин, С.А. Малахова,
З.Р. Рыжок**

**ВОПРОСЫ АКТУАЛИЗАЦИИ ПОКАЗАТЕЛЕЙ
ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ОЦЕНКИ ЗЕМЕЛЬ**

Обоснована необходимость актуализации в современных экономических условиях ведения хозяйства данных экономической оценки земли, полученных по методике ее проведения в 1988 году.

Материалами исследования выступают показатели экономической оценки земель, которые мы предлагаем уточнить на основе фактических статистических данных, исследовать связь между полученными показателями и баллами экономической оценки земель и предложить новые баллы с помощью регрессионного анализа в системе Statistica.

Уточняем с помощью анализа остатков построенную экономико-математическую модель корреляционно-регрессионного анализа показатели по экономической оценке земель, которые отражают реальные результаты производства зерновых и зернобобовых культур сельскохозяйственными предприятиями в регионе.

Полученные баллы следует использовать для решения задач по планированию выращивания сельскохозяйственных культур и организации эффективного использования земельных ресурсов.

Ключевые слова: экономическая оценка земель, дифференциальный доход, себестоимость производства, цена реализации, уровень рентабельности, корреляционно-регрессионный анализ, анализ остатков.